

ELS NOSTRES POBLES

CAMPOS

El rei Jaume II fundà Campos, situat al migjorn de Mallorca, l'any 1300. És un dels municipis més ben conservats de la costa mallorquina. Disposa de bel·leses naturals com les platges des Trenc, ses Covetes i sa Ràpita, i construccions humanes d'un gran atractiu com l'Oratori de Sant Blai o l'antic Convent dels Mínims.

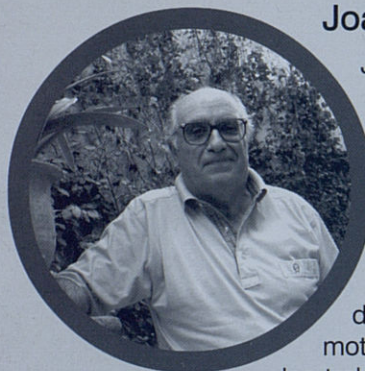
També té un nucli amb bastant bon estat, del qual destaquen les cases gòtiques del carrer Nou i diversos edificis senyorials del centre.

Els darrers anys pateix un procés de creixement econòmic i poblacional que l'ha duit a superar amb escreix els 7.000 habitants.

Campos és la terra de naixement d'un bon grapat de persones la transcendència de les quals ha aconseguit traspasar els límits del municipi. Trobam campaners destacats en gairebé tots els camps del coneixement i de les arts. Ens ha costat molt triar-ne uns quants per a aquesta secció. Els cinc que hi apareixen representen sectors diversos del món de la cultura: la literatura, el pensament, la filologia, el cinema i la ciència. Tanmateix, no podem obviar molts altres noms, com els dels novel·listes Miquel Adrover i Joan Alou, el poeta Joan Pomar, l'historiador Gabriel Reus, el metge i acadèmic Miquel Capó, el catedràtic de la Universitat de Salamanca, Llorenç Bujosa, i molts d'altres que per raó d'espai no hi han pogut tenir cabuda.

Jaume Lladó

Joan Veny, un exemple com pocs

Joan Veny i Clar, nascut a Campos l'any 1932, lingüista de vocació i ofici, és un home que ha dedicat i dedica tot el seu entusiasme, sabers i feina a l'estudi, a la docència i a la investigació dels mots, que són i seran motiu de gaudi personal per

les troballes aconseguides amb

constància i senzillesa, i de la immensa trencafila de deïxebles que al llarg dels anys, agraïxen i admiren el seu mestratge.

Abans però d'entrar a enumerar d'una manera quasi telegràfica la seva llarga trajectòria, potser seria bo recordar-ne els inicis en un fragment d'un pròleg que va escriure per a un llibre d'uns amics campaners i que ens mostra quan es desperta tota l'estima cap a aquest món de les paraules: «Com jo mateix, com tants d'altres, que per un centralisme ofegador de les cultures perifèriques de l'estat, vàrem veure reduïda la nostra llengua a un patuès, a un simple codi familiar, sense accés al codi escrit, literari, fins que vàrem descobrir que els nostres avantpassats, a més de parlar el català de Mallorca, també l'escrivien tant per a fer un contracte rural com per a redactar un escrit literari. Així és com, refugiats en l'autodidactisme, amb esforços i ensopegades, amb voluntat immutable, vàrem vèncer l'analfabetisme en la pròpia llengua i vàrem tastar les voluptuoses delícies dels nostres poetes i escriptors».

Joan Veny, quan decideix i veu ben clara quina és la seva tasca triada, es posa a caminar. El trajecte encara ara continua. Després de fer estudis a les universitats de Barcelona, Lovaina i Poitiers, es doctorà en Filologia Romànica el 1956, amb una tesi sobre els paral·lelismes lèxics en els dialectes catalans. Catedràtic d'institut, professor adjunt de lingüística romànica i catedràtic de dialectologia catalana. Ha pres part en nombrosos congressos i ha publicat articles sobre lingüística catalana, especialment sobre dialectologia i etimologia a la *Revue de Linguistiques Romane*, el *Boletín de Filología*, *Orbis*, *Estudios Románicos*, etc., així com a diverses miscel·lànies i volums col·lectius. Ha publicat l'edició del *Regiment de preservació de pestilència* de Jacme d'Agramont (1971) i les obres: *Estudis de geolingüística catalana* (1978), *Els parlars catalans* (1982), *Introducció a la dialectologia catalana* (1985), *Mots d'ahir, mots d'avui* (1991), *Dialectologia filològica* (1993), *Onomàs-*

tica i dialectologia (1996), *Aproximació al dialecte eivissenc* (1999), *Llengua i entorn natural* (2001), *Llengua històrica i llengua estàndard* (2001), *Espectra i oralitat a Mallorca* (2003), etc. Un cas a part és l'*Atles lingüístic del domini català*, promogut per A. M. Badia i Margarit. Actualment Joan Veny i Lídia Pons n'han aconseguit treure a llum els dos primers volums, d'un total de nou, una obra magna, evidentment, que esdevindrà una eina ben rica i plena, acurada i extensa, i d'una significació extraordinària.

Ha rebut el Premi Sanchís Guarnier a la Unitat de la Llengua, el Josep M. Llompart de l'OCB, la Creu de St. Jordi de la Generalitat de Catalunya, la Medalla d'Honor i Gràtitud de l'Illa de Mallorca, Premi de la Fundació Catalana per a la Recerca, i la Medalla IES Màrius Torres (2004). També col·legues i amics li dedicaren una miscel·lània amb motiu del seu 65 aniversari. L'any 1989, l'Escola Pública de Campos rebia el nom de Col·legi Joan Veny i Clar.

Joan Veny, proclamat amb tota justícia, per mèrits concrets, fill il·lustre de Campos, el 7 de gener d'enguany, és idò un exemple com pocs, per la seva aportació valuosa al món dels mots, pel seu treball constant, la seva saviesa i senzillesa alhora, i per tantes i tan variades raons, que per estrictes qüestions d'espai, ens haurem d'aturar d'esmentar. Joan Veny ha estat, és -i serà- el millor ambaixador de Campos a tot l'àmbit català, o a qualsevol altre indret (com a Budapest o a Vancouver, només per posar uns exemples...). Finalment, gràcies JOAN VENY, ben de cor, perquè les paraules que tant estimau i tractau amb esment, ens aiden a destriar, sens dubte, els sabors i els colors de la vida...

Joan Pomar Mir

Vidal
CAMPOS
FOTOGRAFIA I VIDEO

C/ PLAÇA, 15
TEL. 971 160 643

Professionals
des de 1919

C/ PLAÇA, 15. 07630 CAMPOS. ILLES BALEARS. TEL./FAX 971650643

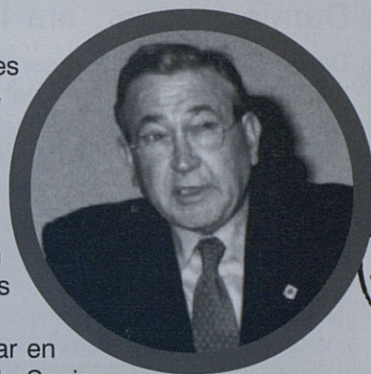
Gregori Mir: intel·lectual i polític

Gregori Mir va néixer a Campos l'onze d'abril de 1939. Va començar a estudiar Dret, carrera que va haver d'interrompre per anar a fer el servei militar a les possessions espanyoles d'Àfrica. Anys més tard entrà a fer feina a "La Caixa" i anà a viure a Barcelona, on va acabar la carrera. En aquesta ciutat va entrar en contacte amb els ambients polítics i culturals i va encetar una tasca investigadora que ha marcat tota la seva trajectòria posterior. Fruit d'aquesta tasca són les seves obres *Literatura i societat a la Mallorca de posguerra* (1971), *El mallorquinisme polític* (1975), *Els mallorquins i la modernitat* (1981), i una sèrie d'estudis sobre l'obra del primer teòric del nacionalisme mallorquí, Miquel dels Sants Oliver: *La literatura del desastre* (1974), *Història i política* (1975), *La qüestió regional* (1987), *El nacionalisme de la revista La Nostra Terra* (1989). En aquest moment està a punt d'editar-se un estudi que ha fet sobre Joan Mascaró i Fornés... També ha estat assessor de TVE en temes d'història con-

temporània. Entre les seves aportacions a aquest mitjà cal destacar-ne la participació als programes «Espania, Medio Siglo de crisis 1898 - 1936», emès el 1983 i «Espania en guerra 1936 - 1939», emès l'any 1987.

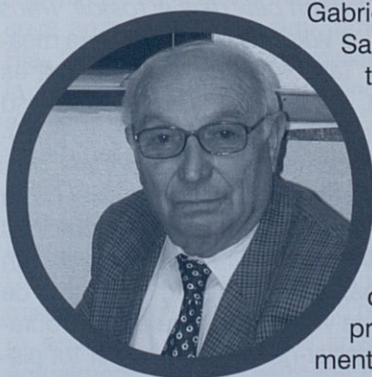
Com a polític va participar en la fundació del Partit dels Socialistes de Catalunya. De retorn a les Illes Balears va ser elegit senador pel PSOE i, anys més tard, diputat. Va sortir del partit pel que ell considerava l'escorça centralista d'aquest partit i va ser un dels fundadors d'Unió Balear, que després acabaria integrada dins l'actual Unió Mallorquina.

Jaume Lladó

Personatges

Gabriel Mayans, artesà del cinema

Gabriel Mayans Femenias (ses Salines, 1931) és un cineasta aficionat i autodidacte i un campaner d'adopció. Gran amant de la fotografia, sempre ha estat meravellat per la màgia del cinema i això el va dur a experimentar des de nin la manera de projectar imatges en moviment. Als anys 70 va crear la

productora Onso Films, el seu *alter*

ego. Per les seves mans d'artesà han passat quasi tots els processos bàsics dels més de 70 curtmetratges que ha realitzat en format súper 8, el qual ha anat quedant arraconat primer pel vídeo i ara per la tecnologia digital, però que ell encara defensa com a eina bàsica per entendre què és el cinema en estat pur. Ha treballat dos grans gèneres: el documental i la ficció. En el documental s'ha centrat en costums, tradicions, oficis i festes de l'illa de Mallorca que la majoria de vegades ja han desaparegut pel pas del temps o de la modernitat.

També ha realitzat documentals dedicats al paisatge, sobretot a la Serra de Tramuntana, l'altra passió de Mayans. D'una i altra temàtica destaquen la sèrie «Viure a Mallorca» i el documental «Sa Serra», respectivament. Pel que fa referència al gènere de ficció, la temàtica gira entorn de l'adaptació de les rondalles mallorquines de Jordi des Racó, que són per Mayans obres bàsiques de la literatura que tothom hauria d'aprendre per la seva importància en la cultura mallorquina. També ha realitzat adaptacions de textos d'autors tan diversos com Costa i Llobera, Pòrcel, Capote, o Morey. D'aquest últim és el text del que fins ara és el seu treball més ambiciós: *El llaüt de vela negra*, migmetratge pel qual comptà amb la col·laboració d'actors tan importants com Pep Tosar i Antoni Gomila, i del reconegut músic Joan Bibiloni. Mayans ha estat guardonat amb nombrosos premis al llarg de la seva trajectòria. L'any 2003 va ser guardonat amb el Premi Bartomeu Oliver de l'Obra Cultural Balear en reconeixement a la seva tasca. Les seves pel·lícules són una de les ofertes culturals més esperades pels campaners a les festes de la mare de déu d'Agost.

Esteve Tomàs

**EMPRESA CONSTRUCTORA
OBRES PÚBLIQUES**

Hermanos Gost Simó S.A.

Carrer de l'Est, 13 - CAMPOS - Tel. 971 651 628 - Fax 971 651 629

www.hermanosgostsimos.com

gost_simo@teletel.es

Damià Huguet: ara i sempre

Damià Huguet va ser un campaner polifacètic, un home preocupat pel seu temps i pel seu país, un enamorat del seu poble i de la gent que l'habita i compromès amb tot això. La cultura, en qualsevol de les seves múltiples manifestacions, era la seva dèria, i a fer cultura hi va dedicar tota la vida, una vida massa breu. Per això mateix, ens podem imaginar la seva capacitat d'observació, els múltiples coneixements que tenia, el seu esperit inquiet i que Damià Huguet era un avançat als seus dies. Era un personatge d'avantguarda, i això, en uns moments en els quals no sempre era ben vist tenir inquietuds més enllà de les reglamentàriament establertes, ja va ser un mèrit de dimensions considerables. Com sol passar amb les persones que sobresurten, va ser incomprès en molts de moments i només amb l'esforç constant i amb la caparrudesca que caracteritza aquells que tenen necessitat de dir i fer coses, ho va superar.

Al marge de dedicar-se professionalment a dur endavant una empresa de material de construcció, va fer crítica cinematogràfica per a diverses publicacions especialitzades, va ser corresponsal local de premsa, fotògraf, viatger, editor, articulista, poeta... Un gran conversador a qui agradava dir les coses sense presses. Una persona tocada amb una sensibilitat exquisida i que sabia dir les coses: qualsevol racó, el més mínim detall, el color canviant de la terra, un simple gest, una olor, eren font d'una inspiració sense límits i potser això és el que diferencia els artistes de la resta d'humans, i ell sense dubte ho era, un artista. Al llarg de la seva trajectòria va anar teixint una extensa xarxa de relacions que anaven des del seu amic Blai Bonet, fins a Fellini, Buñuel, Godard o Nicholas Ray. Ana Belén, Maria del Mar i Joan Ramon Bonet, Joan Mas,

Damià Pons, Josep Maria Llompart, Brunet, Miquel Barceló, Gori Mir, Miquel Àngel Riera i un llarg etcètera que posa de manifest que aturat no hi va estar mai. A Campos, juntament amb altres joves compromesos amb la cultura i amb la llengua, i fent front als darreres espeternecs de la dictadura, aconseguí que vinguessin cantautors que han representat tant com els germans Bonet -Maria del Mar i Joan Ramon-, Rafel Subirachs, Raimon o Guillermina Motta. Parlem de final dels anys 60, una època molt difícil en general i que per Campos, quasi sempre immers en un baf de monotonia i de mediocritat, culturalment parlant, això va ser com obrir una finestra al món, a aquest món que s'intuïa fora de la roqueta i del qual no gaires tenien notícies de primera mà.

La seva obra com a poeta va fer que fos considerat un dels més representatius dels poetes del darrer quart del segle XX en llengua catalana. Obres com *Home de primera mà*, *Cinc minuts amb tu*, *Carn de vas*, *Esquena de ganivet*, *Ofici de sords*, *Com un peix dins el rostoll*, *Traus badats*, *L'ull dels clapers*, o *Vols des d'Orlyson* una mostra de la seva creativitat. També va ser editor, i a ell es deuen l'Editorial Guaret, la col·lecció La Garangola o Quaderns Campaners. Va fer un recull de les obres publicades de distints autors campaners (*Bibliografia dels escriptors de Campos*) i va exercir com a articulista i com a escriptor en prosa. Ens trobam amb les col·laboracions a la revista *Ressò* i que llavors va reunir a *Les fites netes*, un retrat de la vida quotidiana, de persones, d'un temps, de moments inoblidables en la vida d'un poble que perduran perquè ell va decidir deixar-ne constància. Per tot plegat, sempre li hauré d'estar agraïts, l'enyoram encara.

Antònia Sitjar

Pere Puigserver i Burguera: investigador científic

Pere Puigserver i Burguera (1965). Va estudiar Biologia i Bioquímica a la Universitat de les Illes Balears. Posteriorment va fer estudis post-doctorals en el camp de la Fisiologia a la Universitat d'Stockholm, a l'hospital infantil de la Universitat de Harvard i a la Institució Dana-Farber de recerca del càncer. També va ampliar estudis a Harvard. Actualment és investigador al Departament de Biologia cel·lular de l'Escola Universitària de Medicina John Hopkins a Baltimore (USA). Investiga el comportament de les cèl·lules en relació amb la insulina, en el control del metabolisme oxidatiu i en els processos bioquímics que faciliten la supervivència de les cèl·lules.

A més a més, treballa en estudis referits a la influència de les hormones i l'alimentació en els mecanismes de l'envel·liment cel·lular.

Ha publicat els seus treballs d'investigació a les revistes científiques *Cell*, *Science* i *Nature*. Està considerat com un dels tres investigadors més preparats a escala mundial en el terreny de la investigació de formes de curació de malalties metabòliques, com diabetis, obesitat i cardiovascu-

lopaties. Els seus treballs de recerca es dirigeixen a aconseguir alentir el procés d'envel·liment i el de les malalties degeneratives que s'hi relacionen. L'aplicació dels resultats de les seves recerques té un gran futur.

La importància de les seves investigacions fa que estiguin subvencionades per l'Institut de la Diabetis del Govern nord-americà. A més, el seu equip compta amb ajudes econòmiques d'altres institucions nord-americanes també interessades en els terrenys del retard dels processos de l'envel·liment i de les malalties cardiovasculars. La seva dona, Francisca Vázquez i Servera (Palma de Mallorca, 1970) és biòloga especialista en investigació del càncer i col·labora amb el seu equip d'investigació.

Joan Adrover

SANT BLAI: L'ARRELADA TRADICIÓ

• Aina Lladó - Foto: Foto Vidal - Campos

Sant Blai és un petit oratori d'estil cisternenc (un «petit estil» que es va donar entre el romànic tardà i el començament del gòtic) situat al terme de Campos a prop de la carretera de la Colònia de St. Jordi, a quatre quilòmetres del poble.

Encara que no s'han trobat documents escrits que facin referència a la construcció de Sant Blai, s'han descobert proves que indiquen que es va iniciar just després que el Rei en Jaume conquerís Mallorca. Després d'això, s'ha reformat en dues ocasions, l'any 1608 i el 1938.

Des de fa molts d'anys Campos està arrelat a una tradició: el pelegrinatge anual a l'oratori de Sant Blai. Un temps es feia cada tres de febrer, data de la festivitat del màrtir. Però a causa de la supressió de la festa, ja fa un grapat d'anys que es fa el diumenge. Molta de gent surt de casa seva amb bicicleta, a peu, amb cotxe... per anar a St. Blai. Un cop allà es fa una missa en presència del Crist de la Salut, que és la imatge principal de l'oratori, i també s'hi fan un grapat de jocs per als més joves i una gran paella per dinar tots plegats.

Encara que aquest diumenge s'hi celebra la festa més coneguda, el dissabte anterior també s'ofereix una missa als infants que han nascut des de l'anterior anada a Sant Blai. Dia tres de febrer ja comença la festa, ja que hi ha una missa que ve acompanyada d'una exposició d'art (pintura, escultura) realitzada per artistes que viuen a Mallorca. Actualment, aquesta setmana de celebracions, a més a més del caire religiós, també té un caire lúdic, serveix per divertir-se, per acostar-se una mica més a Sant Blai i per conèixer amb la resta de pelegrins.

Si feim la vista enrere, però, veurem una romeria molt diferent de la d'ara. Aleshores moltíssima més gent de totes les edats hi anaven a peu o amb carro i se'n duïen pa i taleca per dinar. Una vegada allà s'anava a missa prestet i després tots plegats jugaven a jocs tradicionals.

La vida de l'oratori, emperò, no es restringeix només a la romeria. Encara que aquesta és l'activitat més coneguda

que s'hi fa, s'hi desenvolupen altres esdeveniments. Els seus jardins sovint són l'escenari d'aniversaris particulars, s'hi celebra una missa el primer diumenge de cada mes i cada diumenge horabaixa s'obre una hora perquè la gent que el vulgui anar a visitar ho pugui fer.

La celebració més nova que es fa a Sant Blai és el concurs literari. Aquest va néixer l'any 1998 i té caràcter bianual. Aquest concurs és per a totes les persones que hi vulguin participar, des de nins i nines de Primària i Secundària (que han d'escriure en prosa) fins als nostres padrins (que poden escriure en prosa o en vers). El tema és lliure, però evidentment ha de tenir algun tipus de relació amb Sant Blai, Campos o, si més no, amb Mallorca. Un cop entregats els treballs, el jurat els valora i nomena els guanyadors. L'acte de recollida de premis es fa a Sant Blai, es una data entorn de la festa del llibre.

Una part important d'aquestes activitats es desenvolupa gràcies a l'existència de l'Associació d'Amics de Sant Blai. Aquesta entitat va ser fundada el 1987 per la Confraria de la Dolorosa (una confraria composta per trenta-tres dones per tenir cura de Sant Blai).

Actualment hi ha molta més gent als Amics de Sant Blai, tot dones. I a poc a poc han anat ampliant les seves tasques, entre les quals destaca la d'escriure una felicitació nadalenca als missioners mallorquins que són a fora de l'illa per contar-los els esdeveniments que hi ocorren.

Sant Blai és, en definitiva, un lloc que reclama l'interès dels visitants al municipi campaner, tant per la seva arquitectura, com també per les tradicions que sustenta.

Ronda de Catalunya, 56 - baixos - Tel. 971 65 16 16 - Fax: 971 65 15 27

07630 CAMPOS - Illes Balears / impadro@gmail.com

impremta
ADROVER

PINTORS DE CAMPOS DEL SEGLE XX A L'ACTUALITAT

• Aina M. Vidal Mas - Miquela M. Sastre Vidal

Foto: Foto Vidal - Campos

Dins el marc d'una publicació dedicada a la cultura és important fer esment a una de les dimensions artístiques com és la pintura. No farem referència a la història d'aquest art a Campos, sinó que exposarem l'actualitat mitjançant el comentari dels seus protagonistes: els pintors campaners del segle passat i de l'actual, des de l'herència artística propera en el temps fins als artistes que actualment viuen i creen a prop de nosaltres.

En intentar trobar un lligam entre els pintors campaners - alguna escola, influència o corrent artístic que els unís, algun itinerari vital o formatiu-, hem arribat a la conclusió que, precisament, el que tenen en comú és la seva independència. Parlarem de cada un justificant aquesta idea. Començam amb la primera meitat del segle XX, amb **Pere Càffaro**. Va estudiar pintura a Madrid i obtingué el càrrec d'acadèmic de Belles Arts a Palma. Va ser un pintor reconegut fora de les Illes i de l'Estat espanyol, de manera que podem trobar pintura seva tant a la plaça de San Marcos (Venècia) com al monestir de Lluc, o a l'altar major de l'església de Campos. Va ser el primer en ser nomenat fill il·lustre del poble. A l'Ajuntament es pot contemplar el seu autoretrat. És famós el retrat de sa mare; efectivament, destaca per la pintura de figura i

retrat, i de paisatge amb figura. Tot això amb un estil molt propi i característic, tenint en compte l'època en què va desenvolupar la seva carrera artística.

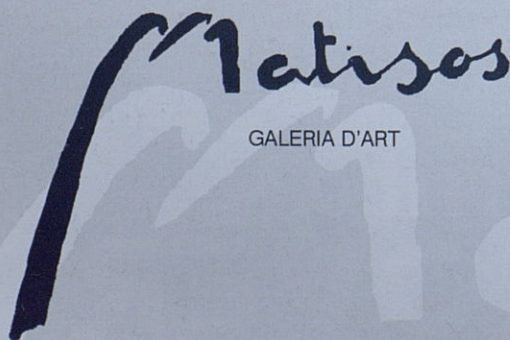
Un altre pintor campaner és **Blai Garcies**, anomenat *en Copeo*. És l'autor del retrat de Sor Maria Rafela per a la galeria de fills il·lustres de Campos. Va ser anomenat especialment per les seves reproduccions.

Ja en ple segle XX, trobam **Josep M. Bover**. Va ser un gran dibuixant, molt conegut a dins Palma entre els sectors culturals i socials. Guillem Frontera, amb motiu de la seva mort, parlà d'ell al Diari de Balears (30.10.96) com «el darrer artista maleït». Els que el vàrem tractar als darrers anys de la seva vida subscribim completament aquest escrit, que qualifica Pep Bover com «un dels artistes més grans i desaprofitats del país».

Era una persona molt independent, que no deixava conèixer la seva personalitat. Molt cult, li agradava conversar i participar en tertúlies malgrat que les seves idees, fora de tot convencionalisme i una bona dosi d'intransigència -per ambdues parts- varen fer que la seva existència fos difícil.

Sempre intentava veure la realitat de les coses, per crua que fos, i expressar-la amb les seves pintures i dibuixos, en que representava escenes que reflectien allò que la societat vivia, però que no s'atrevia a permetre que sortís a la llum, amb una capacitat crítica i un talent artístic excepcionals. Era capaç d'expressar els seus sentiments amb el llapis i de captar el moviment dels objectes amb un traç exacte i segur. Donava molta importància a la línia.

Miquel Aguiló, conegut dins el poble com *l'apotecari rosa*, va ser un gran impulsor cultural al nostre poble: en música, pintura, teatre, literatura, especialment poesia. En haver acabat els seus estudis a Barcelona, on va entrar en contacte amb els cercles artístics de l'època, va tornar a Campos, des d'on va continuar amb la seva afec-

HORARI:

d'abril a octubre
de dilluns a dissabte
de 18 h a 22 h

de novembre a març
dissabte de 17 h a 20 h

(també hores concertades)

Av. Primavera, s/n · Tel. 971 65 60 43 · Tel. mòbil 656 806 235 · 07638 COLÒNIA DE SANT JORDI

ció. Amb referència a la pintura, de jove va anar a classe amb Pons Frau, a Palma, i als 90 anys, amb Guaita. Va pintar molts de quadres a l'oli, la majoria dels quals els podríem trobar a les cases de molts de campaners.

El seu fill, **Miquel Aguiló**, va anar a classes de dibuix amb Simeó Cerdà i posteriorment va estudiar a l'Escuela Superior de Bellas Artes de San Fernando, a Madrid. En acabar Belles Arts va ocupar la plaça de professor de dibuix artístic de l'Escola d'Arts i Oficis de Palma.

La seva formació és, per tant, clàssica; diu que «els anys al Museu del Prado pesen», influeixen de forma determinant en la seva pintura. La seva visió de l'art és el realisme. Mostra molta preferència per les natures mortes, per treure l'aspecte interessant d'objectes que poden ser insignificants. És acadèmic, la seva pintura és sempre molt correcta, expressa i plasma molt bé especialment aquelles coses que per ell tenen un record i un sentiment. És autor de dos dels quadres de l'altar major de l'església de Campos, de 28 m2 cada un i amb unes proporcions i una composició admirables, i dels retrats de cinc fills il·lustres de Campos.

Antoni Mas va estudiar a l'Escola d'Arts i Oficis de Palma. Va ser alumne de Miquel Aguiló i de Tomàs Horrach. Posteriorment va estudiar un parell de cursos de Belles Arts, a Barcelona.

El seu estil es pot anomenar realista, però dins aquest realisme ha estat capaç de captar-ne l'atmosfera, per la qual cosa les seves obres tenen la calor que es desprèn de la realitat. Molt bon dibuixant, realitza una pintura amb veladures o transparències, pensada, fruit de la reflexió, molt treballada, i que transmet una gran quantitat d'informació, d'expressivitat, de sentiment.

Miquela Vidal, pintora i escultora, també alumna de Miquel Aguiló a l'Escola d'Arts i Oficis i després amb Pascual de Cabo, Joan Vich, i l'obra gràfica al taller Torculari.

Es considera una treballadora constant i en contínua evolució, cercant novetats expressives. La seva trajectòria començà amb figuratiu; aviat passà per la incorporació de collages, fins que es va passar a l'abstracte perquè li agradava posar ferro i altres materials a les seves obres. Així, el seu estil es defineix com a abstracte, encara que sempre hi ha algun element figuratiu dins aquesta abstracció. Per realitzar la seva obra utilitza materials diversos amb un resultat sempre positiu, ja que tenen una càrrega de records que sap reflectir a la seva pintura.

Miquela Nicolau va anar a classes de dibuix, pintura i ceràmica a l'Escola d'Arts i Oficis, per tal d'omplir les seves inquietuds artístiques. A partir d'aquí es considera autodidacta. Li agrada molt experimentar, provar materials, aconseguir noves tècniques i efectes. Empra materials diversos, també robes i objectes del passat.

En pintar paisatge l'atreuen especialment el pla, la terra i la mar de Campos: ses Covetes, sa Ràpita, sa Colònia. Temes allargats, d'un aire calmat, serè. La seva evolució camina cap a l'abstracció sense cercar-la, cap a una pintura més d'interior, dictada per allò que li diuen els sentiments: un aire de romanticisme i enyor, una intenció de recuperar la infantesa. Li agrada molt el tema femení. La seva pintura és realista però transfigurada pel

gruix de pintura, del collage. Demuestra molta força interior i l'aconsegueix plasmar no deixant el punt de sentiment per suavitzar-ne la intensitat.

Pere Adrover va anar a classe de dibuix i pintura amb Trinitat Jaume. Va continuar amb un altre professor, dins la mateixa línia i després va aprendre la tècnica dels gravats al Molí d'En Xina. A partir d'aquí es considera autodidacta, ha anat aprenent del contacte i dels comentaris amb altres pintors i de la pròpia experimentació.

Mai no ha volgut sortir del tot de la figuració, encara que al principi la figura era més poc evident. De cada vegada aconsegueix que sigui més definida, sempre dins un marc diferent i que representi alguna cosa interessant. La seva pintura és molt personal. Va madurant progressivament, incansable en la seva labor per progressar. Perquè no perd el seu estil, està identificat amb la seva forma. La seva pintura, el seu estil, l'identifica.

Maria Morell Oliver es va llicenciar en Belles Arts a Barcelona. Treballa la tècnica mixta, representant figures humanes amb les quals pretén transmetre energia positiva, tranquil·litat.

Les seves característiques principals són el bon dibuix, la seva personalitat i la claredat d'idees del que vol fer, i el coneixement de les matèries per expressar-ho. Pinta més vegades la dona, perquè ella la coneix millor i l'entén. En poques ratlles s'expressa amb soltura i suavitat, però al mateix temps amb una gran força.

No seria correcte deixar de fer esment a **Trinitat Jaume Pons** (*Na Trinita*) una artista que ha viscut la major part de la seva vida a Campos i que continua amb una gran influència fent i creant escola. Ella descriu la seva tasca com a més social que pictòrica, ja que ha anat formant i guiant un grup de gent dins el món de l'expressió artística, per oferir-li la possibilitat de crear un espai de plaer, de gaudir de pintar. Així mateix, organitza una activitat molt original amb els infants del poble: un matí a l'estudi de pintura, per als alumnes d'Educació Infantil de 5 anys, en coordinació amb els dos centres escolars del municipi. No la preocupa fer-se un nom ni pretén deixar un estil, que considera marcat pel seu moment vital i pel tema que pretén expressar.

Moltes persones dins Campos han seguit amb la pintura a partir de les classes a ca na Trinita. Cada any, per la Fira de Maig, podem observar com l'activitat pictòrica dins Campos pren nova força amb artistes que exposen les seves creacions en el marc d'aquest esdeveniment. Resulta impossible esmentar-los a tots, però és just reconèixer la seva influència dins el poble. Com també és de justícia fer un agraïment a aquelles persones i institucions que han treballat per difondre aquest camp creatiu. A Campos comptam amb un seguit de pintors que, al llarg del temps, han anat sorgint i han destacat dins el panorama artístic més enllà del nostre entorn proper. La seva creativitat va més enfora de les projeccions cap a l'exterior que es puguin organitzar des del mateix poble en forma de certàmens, concursos i premis, exposicions o trobades. Cada pintor és capaç de trobar el suport i el reconeixement necessaris per continuar desenvolupant-se com a tal.

CULTURA MUSICAL A CAMPOS

• Joana Lladó - Foto: Foto Vidal - Campos

Hem de començar per l'Escola de Música, encarregada de la formació dels futurs músics, encara que no podem obviar la feina de l'ensenyament privat, duit a terme sobretot per mestres campaners. Està gestionada per l'Ajuntament i compta amb més d'un centenar d'alumnes que hi estudien llenguatge musical i instruments.

Com a impulsors d'esveniments musicals cal destacar, als anys 80, el Centre Cultural de Campos, i a l'actualitat, l'Ajuntament, amb actes amb grups locals i de fora.

Les dates clau són la festivitat de Santa Cecília, amb la participació de les agrupacions, el Curs Internacional d'Orgue, el Concert de Sant Esteve que organitza l'OCB...

L'any 1990, el Centre Cultural va editar *La música a Campos*. En aquesta publicació apareixen les primeres bandes: la "Sociedad la Juventud", fotografiada el 1897, la "Banda Camponense", el 1903, la "Banda la Juventud", fundada l'any 1928. Però no va ser fins el 1980 que se'n crea l'actual, en el si del Centre Cultural, aglutinador llavors de les iniciatives culturals i musicals. Dotze anys més tard deixa el CCC i passa a dir-se Banda de Música de Campos. Els seus directors han estat Bartomeu Artigues, Ferran Vaquer i actualment, Bernat Xamena. La Banda, la formen uns cinquanta membres i participa a les festes del poble, amb passacarrers i concerts de repertori ben variat. Quant a agrupacions musicals de format reduït, als anys 30 sorgiren orquestrines com la *Jomgs Jazz*. La dècada següent es crea la *Sis-Son*, que tengué una vida de més de vint-i-cinc anys i les primeres vocalistes femenines com Francisca Gayà, Carme Canet i Aina Pons amb els "Liders". A la dècada dels 60 els conjunts es multipliquen per la demanda de les vetllades del turisme: na Margalida Tomàs, mestra de solfeig i piano i impulsora de la tuna, era integrant de *Margaret y su conjunto* i després de *Margaret*

Quartet, *Playa d'Or*, *los Isleños* i després *The Faider's*, ... Als anys 70 sorgiren grups com *Los cinco ases*, *Los albanos*... A final dels 80 tenim el conjunt *Brisas* que va actuar a moltes revetlles. Dins els 90 neix *Kontaminació Akústica* d'estil més rock, la *Midnight blues band* amb en Miquel "Fidever", *S'os d'ara*, etc. Avui tenim els *Migjorn*, els *Katau*, els *+endins*, *Oprimits* i els *Aero-sol*.

En el vessant clàssic cal destacar l'Orquestra de Cambra de Campos creada el 2003, dirigida per Buster Flood, que també compon i és autor d'arranjaments per a orquestra i cor. Ha actuat en solitari i amb la Coral Sant Julià, formació nascuda per iniciativa de Mn. Guillem Parera. Canta als oficis de la parròquia i realitza concerts laics. D'ençà del 1979 la seva directora és la professora Magdalena Rigo, impulsora de l'Escola Municipal de Música. La Coraleta Infantil de Sant Julià, formada i dirigida per Magdalena Rigo, també fou iniciativa de Mn. Parera.

Quant a música tradicional, els *Ecos des pla* que actuen als anys 50, integrats dins l'entitat Cercle de Cultura i Art del polifacètic Miquel Aguiló *s'apotecari rosa*, també músic i compositor. L'any 1983 neix l'agrupació *Brot de Taperera* dins el Centre Cultural. Anys més tard se'n separa i actualment realitza actuacions arreu de Mallorca.

La banda de cornetes i tambors fou impulsada als anys 90 per Mn. Guillem Bennassar, també destacat músic i compositor. La *Batukada Terraraja* fou creada el 2001 per amenitzar ambients i acompanyar passacarrers, formada per un grup de joves percussionistes.

Finalment cal destacar persones com a compositors o intèrprets que per l'amor a la música o a la seva promoció mereixen una menció. Joan Vadell, compositor, professor de piano i primer violí a la "Sociedad de Conciertos de Madrid", Josep Amer, pare Miquel Ollers, Mn. Bartomeu Ballester, destacat organista i compositor, Miquel Aguiló "s'apotecari rosa", músic, compositor i promotor cultural, Nicolau Pizà, el guitarrista Miquel Àngel Aguiló, Mn. Guillem Bennasser, promotor cultural, músic i compositor, Guillem Noguera, professor de guitarra i concertista, etc.

SA CIMENTERA, SA

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
SERVEI DE TRANSPORT
FABRICACIÓ PRÒPIA DE CIMENT NATURAL

sacimentera@infonegocio.com

Tel. 971650254 - Fax: 971650873
Carrer de la Cimentera, 38 - 07630 CAMPOS

 "la Caixa"

OFICINA DE CAMPOS

LA DINAMITZACIÓ DE LA CULTURA

• **Jaume Lladó**

A Campos, a part de l'Ajuntament i de l'obra social de les caixes d'estalvi, hi ha dues entitats privades que competeixen en l'organització dels esdeveniments culturals. Es tracta del Centre Cultural de Campos i de la delegació de l'Obra Cultural Balear.

El Centre Cultural va néixer el 1978 amb la creació d'una comissió gestora per redactar-ne els estatuts. De tot d'una va comptar amb la gestió de l'edifici de l'antic hospital i ben prest va començar a organitzar activitats. Entre les seves fites més destacades cal assenyalar la creació d'una banda de música i d'una escola i una agrupació de ball mallorquí. Durant uns anys va ser l'entitat encarregada de dinamitzar la Tercera Edat, que posteriorment passà a dependre de La Caixa. Cada any organitza un munt de cursos: ceràmica, brodat, fotografia, cuina... Organitza activitats de teatre, concerts, exposicions, foguerons i conferències. Durant molts d'anys en fou el president Sebastià Roig. Actualment ho és Fàtima Lladó.

L'Obra Cultural Balear s'instal·là a Campos a final de 1987, de la mà d'un grup de joves que volien fer una publicació que omplís el buit de la revista *Campos*, recentment desapareguda. El resultat va ser *Ressò*, una revista mensual que va néixer el juliol de 1988 i que avui dia ja s'acosta al número 180. El seu primer president va ser Pere Ollers, actualment president d'ARCA. Ben aviat cresqué en socis i activitats, algunes de les quals són de caràcter anual, com la Setmana de Cuina Mallorquina, que es fa per octubre, o el Nadal Cultural, que s'estén del desembre al gener i l'acte central del qual és el concert de Sant Esteve, de música clàssica. En aquests moments la seva presidenta és Antònia Sitjar.

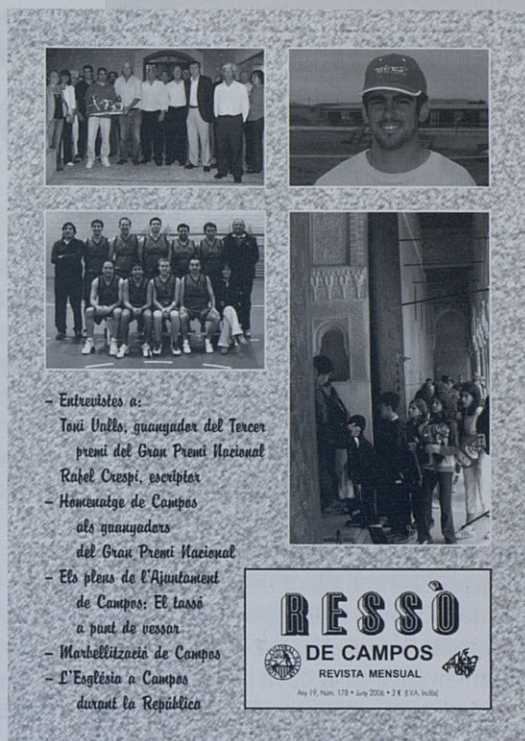
A part de les dues entitats esmentades hi ha una munió d'associacions esportives i de lleure i temps lliure que, de tant en tant, també fan intervencions dins el camp de la cultura, com l'Associació de Dones Campaneres, els Amics del Ball i l'Esplai, el Grup d'Oci i Esplai, i moltes d'altres.

Quant a iniciatives privades, cal destacar el teatre escè-

nic dels germans Miquel i Antoni Fullana, del grup Pometes. Aquest local ofereix una programació regular de teatre i qualche temporada, també de cinema. No fa gaire tenien en cartell «L'Estranya parella», amb Joan Carles Bestard i Miquel Fullana d'actors principals.

Quant a esdeveniments culturals i festius singulars cal destacar, a més a més dels que s'esmenten a altres articles d'aquest dossier, l'anada a ses Covetes a rentar els cavallons, que es fa al mes de juny. La gent va a la platja des Freu amb carro, cavall o a peu. En ser allà renten els cavallons, que són un manat de vencills, neden, sopen, ballen i gaudeixen d'un espectacle de foc amb en Freu, la bèstia de ses Covetes.

Un altre esdeveniment que ha agafat molta fua és la Festa Panxa Roja, que se celebra al mes d'agost, durant les festes patronals del poble. Consisteix en diversos concursos, tal com el de menjar síndria, de pegar panxades, d'enfil·lar-se a un pal ensabonat, etc. Durant el seu transcurs es produeix el relleu dels quintos.

- Entrevistes a:
Toni Valls, guanyador del Tercer premi del Gran Premi Nacional
- Rafel Crespi, escriptor
- Homenatge de Campos als guanyadors del Gran Premi Nacional
- Els plans de l'Ajuntament de Campos: El tassa a punt de vessar
- Marbellització de Campos
- L'Església a Campos durant la República

Portada del darrer número de la revista *Ressò*

Campos

Plaça, 20-22 · tel. 971 65 06 06 / 971 65 08 76

Palma

C/ de Manacor, 3 · tel. 971 46 79 51 / 971 77 06 51

Baró Sta. M. Sepulcre, 12 · tel. 971 72 46 35

Restaurant

Club Nàutic Sa Ràpita

Telèfon de reserves: 971 64 04 13

CAMPOS, PARADÍS DE LA GASTRONOMIA

• Jaume Lladó

Sovint m'he trobat amb persones que s'han establert a Campos provinents d'altres indrets. I quan els he demanat què destacarien del nostre poble, gairebé sempre m'he trobat amb una resposta relacionada amb la gastronomia. Alguns en valoren la quantitat i qualitat dels nostres forns. D'altres, la varietat dels nostres restaurants o el sabor de qualcun dels productes de la nostra terra, especialment el formatge, les tàperes i les patates. El que és evident és que Campos té una reputació excel·lent en el camp de la gastronomia.

La pastisseria més coneguda és, sens dubte, Can Pomar, fundada l'any 1902 i que regeix per la quarta generació de la família. La seva fama, emperò, data dels anys seixanta, quan ampliaren la seva oferta que fins aleshores es reduïa només a pa i ensaïmades. Ara és un forn amb productes de vanguardia que innova contínuament.

Però no n'és l'únic. Can Lluís, per exemple, és encara més antic. Es va fundar al segle XIX. Els seus panets i barretes són molt apreciats pels campaners. El forn de Can Pere és conegudíssim per la qualitat de les seves ensaïmades. El de Can Vadell, pel seu pa, les coques i l'ensaïmada amb xocolata. I el de Can Nadal, especialista en pa i ensaïmades, que fins i tot rep comandes de la Península, també ofereix un servei d'organització de bufets amb productes d'elaboració pròpia. El forn de Can Bet i el Bon Gust completen l'oferta.

Quant a cuiners, caldria començar recordant que el primer llibre de cuina mallorquina que va tenir una difusió massiva va ser editat a Campos per la Impremta Roig i escrit per una cuinera campanera, Coloma Abrinas Vidal, Madò Coloma. Es tracta de *Cocina Selecta Mallorquina*, que des de l'any 1961 duu ja prop de vint edicions. Madò Coloma, a penes sabia llegir i escriure, però va voler deixar constància de tot el seu saber culinari en un compendi de receptes que possiblement sigui el més complet de la cuina mallorquina.

Una altra gran cuinera va ser Margalida Obrador, primera

mestra dels fogons del restaurant Sa Canova i, posteriorment d'Es Pla, que posseïa la insígnia de l'Acadèmia de Cuina Mallorquina.

Actualment seguim comptant amb un esplet de bons cuiners i cuineres. Alguns regenten el seu propi restaurant, com Jerònia Mascaró a Sa Canova, que declara preparar «alta cuina mallorquina de temporada». És autora del llibre *De l'hort a la cassola*. Miquel Vicens, amb el restaurant Can Calent, fundat fa molts pocs anys, ja ha aconseguit un reconeixement que supera els límits de la nostra illa. La seva cuina és d'autor, però entroncada amb el record i la memòria dels productes coneguts. Declara que «som d'aquí però estam oberts al món». El seu restaurant està recomanat per la Guia Campsa i per una revista sueca de gastronomia, és un dels quinze millors de Mallorca i el de més projecció de les Illes Balears. Sovint se'l considera un dels cuiners de la que comença a anomenar-se Nova Cuina Mallorquina.

Gabriel Sitjar és el cuiner d'Es Brot. Practica una cuina clàssica, però actualitzada, d'una gran qualitat. Fa poc li han fet un reportatge a la revista anglesa *Mallorca Style Culture* i per Nadal sortirà a la revista *Gourmet*. Es Brot està inclòs dins les rutes gastronòmiques de l'Institut de Qualitat Turística.

No podem oblidar altres cuineres com Sebastiana Puigserver, professora de cuina de l'institut Juníper Serra; Maria Taberner, més coneguda com Madò Maria Cullera, autora d'una bona col·lecció de llibres de cuina editats per l'editorial campanera Roig i Monserrat; Maria del Carme Llaneras, investigadora de gusts i textures per als paladars més exquisits; Antoni Galmés, del Celler Can Toni, especialitzat en carn torrada, i un llarg etcètera.

JOAN, ...taller gràfic

IMPREMTA I RETOLACIÓ

A/e: joantg@infocampos.com

Carrer de la Rambla, 39 - Tel. i fax: 971 650 757 - CAMPOS

RADIOGRAFIA DE L'ECONOMIA CAMPANERA

• **Jaume Lladó** - Foto: Sebastià P. Adrover

L'economia campanera tradicionalment es venia sostinent sobre el sector primari. De fet, Campos és un dels pocs municipis de la costa mallorquina que no han desenvolupat una indústria turística potent. Per molts d'estudiosos els motius s'han de cercar en el caràcter conservador dels campaners i en la coincidència del boom turístic amb un moment de màxima rendibilitat del sector agrícola, especialment del subsector lleter.

Aleshores, la majoria de les empreses que funcionaven eren agroalimentàries: Formatges Piris, la central lletera Blahi, la fàbrica de les conserves, diverses productores d'embotits, magatzems de productes agrícoles, envasadores de tàperes i trencadores d'ametles, assecadores d'albercocs...

El declivi de l'agricultura va venir per la salinització dels pous, per una part, i per l'entrada de productes de l'exterior de més baix cost de producció, per mor de l'entrada a la Unió Europea i de la millora dels mitjans de transport. Aviat es va produir el tancament de Blahi i de la fàbrica de les conserves, així com el de la majoria de matances.

Avui dia la situació és radicalment diferent. Malgrat que l'agricultura encara tenguí una presència bastant superior a la mitjana dels municipis mallorquins, ha quedat relegada a un tercer o quart lloc, i són altres els sectors que estiren el carro.

En primer lloc, la construcció, que els darres anys viu un auge impressionant, fins al punt que ha atret inversions de fora del municipi i, fins i tot, de grans multinacionals. Actualment a Campos hi ha 94 constructors i una setantena d'empreses auxiliars: magatzems, fàbriques de materials de construcció, ferrers, lampistes, fusters, electricistes... Dins aquest àmbit cal destacar alguna empresa potent, com la d'Hermanos Gost, que es dedica a les excavacions i a l'obra pública i compta amb un certificat de qualitat, o d'altres de ben innovadores. Una d'elles és Rajoles Huguet, que ha recuperat productes de l'arquitectura tradicional mallorquina, com

les rajoles hidràuliques o els rentadors i les escales de *marmolina*, i els ha tornat a posar a disposició de la gent que cerca una arquitectura amb caràcter. En aquest sentit, però, també han obert línies contemporànies. D'aquesta manera treballen molt a fora de l'illa amb dissenyadores tan prestigioses com Sybilla o amb arquitectes com Herzog & de Meuron. També ha sofert una profunda transformació Vibrats Lladó, que ha passat de dedicar-se al formigó pretesat a treballar el marès i el marbre en totes les seves variants. La teulera Can Benito està dirigida per la tercera generació de la mateixa família. Les seves creacions més emblemàtiques són les rajoles fetes i decorades a mà i les balustrades de test. Han aparegut a moltes revistes de decoració, entre elles *Hogares, Casa y Campo* i algunes d'alemanyes, país al qual exporten els seus productes. També hi tenen magatzem des de fa un any. Sa Cimentera és l'única empresa de Mallorca que segueix fabricant el ciment mallorquí, també anomenat ciment ordinari. Fundada l'any 1945, a la dècada dels seixanta, quan encara hi havia 38 cimenteres a la nostra illa, va encetar un procés de diversificació que els va portar a obrir una secció de magatzem. El ciment mallorquí s'empra molt per a restauracions i per a construccions amb marès. Una altra empresa que cal destacar és Metalúrgiques Huguet, que disposa de diverses patents de maquinària per a la construcció, entre elles una pala-formigonera, que exporta a fora.

Els ferrers i fusters campaners també tenen una fama merescuda entre els municipis dels voltants, pel seu vessant artístic i artesanal. Alguns com Portes Guima han sofert un procés d'expansió molt considerable els darrers anys. L'activitat constructora també ha provocat el naixement de moltes immobiliàries.

Un altre sector prou potent és el del comerç, amb 144 botigues de tot tipus. Des de fa uns anys els comerciants campaners estan organitzats en una associació molt dinàmica que organitza diverses campanyes de promo-

teulera can benito

Carretera del Palmer, s/n
07630 Campos (Mallorca)
Tel: (34) 971 650 906
Fax: (34) 971 160 252
<http://www.canbenito.com>
A/e: comercial@canbenito.com

Portes i Vidrieres
GUIMA, SL

FUSTERIA EN GENERAL

C/ Escorial, 10. 07630. Campos (Mallorca)
Tel.: 971 65 12 03 · Fax.: 971 65 12 04
Mòbil: 639 386 180
A/e: guimasl@gmail.com

ció i actua d'interlocutora davant les administracions per fer valer els seus interessos.

El sector serveis també ha experimentat un auge bastant considerable. Campos és conegut per les grans possibilitats de lleure i diversió que ofereix. Comptam amb una trentena de restaurants i una quarantena de bars i pubs, molts d'ells nascuts a l'ombra de s'Eixam, la discoteca que estirà el sector als anys vuitanta i que atragué milers de joves a les nits campaneres.

El sector turístic disposa d'un únic establiment exclusiu, un hostel ubicat a sa Ràpita. Però els darrers anys han sorgit una gran quantitat d'agroturismes, que combinen l'explotació agrícola amb l'allotjament turístic. Ja s'acosten a la vintena. La diversitat és la seva característica predominant. Hi ha des d'hotels rurals fins a apartaments, que atreuen un tipus de turista que cerca pau i tranquil·litat i un contacte més intens amb la natura. La majoria dels seus clients són alemanys i espanyols, però també n'hi ha d'altres nacionalitats. L'ajuntament els dóna suport a través de la seva pàgina web www.aj-campos.es. Alguns d'ells també participen al portal www.mallorcatradicional.com.

El sector agroalimentari, encara que ha decaïgut, hi segueix ben viu. Cal destacar que a Campos tenim la farinera Soler, que compta amb el darrer molí fariner de l'illa. Diverses empreses formatgeres, com Formatges

Agroturisme de Son Lladó

Piris i Formatges Burguera es dediquen als productes làctics. Fa poc va tancar Sa Sifoneria, una empresa de begudes carbòniques de molta tradició dins el poble. També cal destacar la mel de Son Gravot, de producció limitada, però de molta qualitat. De tota manera, els més notables dins aquest camp són sens dubte, Gelats JOP, que fabrica uns gelats d'extremada qualitat. Va ser la primera empresa de les Illes Balears a ser homologada per la Unió Europea. Malgrat fabricar gelats industrials, una bona part del seu procés és artesanal, entre ells la formulació. Foren els creadors del famós cubanita, que consumien tots els infants dels anys seixanta i setanta. Exporten a Menorca i Eivissa, i darrerament han tret una línia de gelats vetejats i una altra d'hipocalòrics, amb molt bona acceptació.

campos
és de call vermell

www.a-campos.es

Ajuntament de Campos